

جریدہ علیہ

مشیخت جلیلمہ اسلامیہ نمک جریدہ رسمہ سید

ربیع الاول ۱۳۳۷

عدو ۴۱

آیدہ بر نشر اول نور

دوبجی سنہ

« حکمت بالفه »

حکمت تشریع ویا محاسن شرایع

حکمت تشریع نه دیکدر ؟ . حکمت تشریع ایله نه کی فوائده اله کچر ؟ ، هر فعل مکلفه حکمت تکلیف معلوم اولورمی ؟ حکمت تشریعه عائد بر اثر یازيله بیلیرمی ؟ حکمت تشریع علم بالنبوه نك فرعیدر .

صحت تشریع نه دیکدر ؟ شریعت انبیاء کرامک اراؤه ایله دیک طوغری و آجیق بریولدر ؟ شریعت عدلدر ، رحمتدر ، حکمتدر ، مصلحتدر ؛ عدلدن جوړه ، رحمتدن مشقته ، حکمتدن عبته ، مصلحتدن مفسدته منجر اولان هر هانکی بر مسئله تأویل ایله شریعتده ادخال اولنسه بیله یته شریعتدن دکلدر ؛ شریعت قره عیوندر ، حیات قلوبدر ؛ لذت ارواحدر ؛ نظام کون شریعت ایله حاصلدر ، نظام عالم شریعت ایله باقیدر ، مصالح عباد شریعت ایله منتظم اولور ؛ هر خیر شریعتدن مستفاددر ، هر نقص شریعتی اضعاء ایله حاصلدر .

شرایع الهیه آنجق دنیا و آخرتده مصلحت عباد ایچون وضع اولونمشدر . احکام شریعت استقرا اولوتجه مصالح عباد ایچون وضع اولونمش اولدیغنده هیچ بر نزاع قالماز . از جمله بعثت رسل حقنده « رسلاً مبشرين ومنذرين لئلا يكون للناس على الله حجة » ، « وما ارسلناك الا رحمة للعالمين » واصل خلقتی تعلیل خصوصنده « لیلو کم ایکم احسن عملاً » ، « وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون » بیوریایور ؛ تفصیل احکامی تعلیلده پك چوقدر . نته کیم آیت وضوءده « لیطهرکم » ، صلات حقنده « تنهی عن الفحشاء والمنکر » ، صوم حقنده « لعلکم تتقون » ، حج حقنده « لیشهدوا منافع لهم ویدکروا اسم الله فی ایام معلومات » ، جهاد حقنده « اذن للذین یقاتلون بانهم ظلموا » ، قصاص حقنده « ولکم فی القصاص حیاة » نظم جلیلی شرفوارد اولمشدر . آرتق احکام الحاکمین وارحم الراحمین اولان رب العالمینک هر بر شیئی آنجق دنیا و آخرتده مصالح عباد اکا مرتب اولمق اوزره مشروع قیلمش اولدیغنده هیچ بر شبهه قالماز . ایشته حکمت تشریع شریعت مطهره احمدیه ده کی محاسن و مصالحی بیان ایدن برفن جلیلدر .

حکمت تشریع ایله نه کی فوائده اله کچر ؟ - حکمت تشریع ایله امرار دین بیلنیر ، تکلیف

الهیہ کی حکمت بیلنیر ، اوامر و نواہی ، بارینک اسبابی ، مکافاة و مجازاتک اسبابی ، وجہ
 مشروعیت حکمت شریع ایلہ معلوم اولور ، حکمت تشریع سایہ سندنہ معجزات باہرہ ظاہر
 اولور ، چونکہ اکمل شرایع مصالح و منافع عبادی متضمن اولور ؛ مصالح دنیا و آخراتک قیامی
 ایچون اقتضا ایدن مصالحی ، مشتقہ مؤدی اولان تضییقی رفع و توسعہ دن طولانی محتاج الہ
 اولان مصالحی ، مکارم اخلاقی محافظہ ایچون لازم اولان مصالحی متضمن اولور . داریندہ
 سعادت ، فوز و نجات انحق اکمل شرایعہ انتساب ایلہ حاصل اولور . بویلہ برا کمل شرایعی بشر
 اتیاندن عاجز در . حکمت تشریع سایہ سندنہ ارباب طاعت بصیرت اوزرہ عمل ایدر . حکمت تشریع
 سایہ سندنہ اذہان نشاط اوزرہ بولنور ، قلبدہ کی عقدہ لر قالدقار ، شکوک و اوہام مندفع
 اولور . چونکہ منافع و مصالح عباد ظاہر اولدیمی قلبدہ کی اضطراب بر طرف اولور کیدر .
 حکمت تشریع سایہ سندنہ عقل و تفکک توافقی ظاہر اولور . مؤمن شادان ، منکر حیران
 اولور ، طالب رشد و ہدایت اولانلر ارشاد اولنور ؛ چونکہ بعض مبتدعہ ترغیبات
 و ترہیات ایلہ استہزایہ قیام ایدیور ، ترغیبات و ترہیاتک بر اصل اصیلہ راجع اولدیتی
 اکلا یہ میور ، نقلی عقلہ مخالف کور بیور ، یلمیور کہ انبیاء کرام محالات عقلی ، عقلاء
 ذاتاً مستحیل اولان اخبار و احکامی اتیان ایتمز ؛ بلکہ محارات عقلی ، عقلی حیرتدہ
 براہ حق شیرلی اتیان ایدر ، عقلک نواقضی آتام ایدر . حکمت تشریع سایہ سندنہ
 منکرینک تخم فسادی احما اولنور ، ملحدینک مبانی الحادی ہدم اولنور . بو کی شرور
 و مفاسدی دفع ایتمک تکلیفدہ کی حکم و مصالحی بینمکہ ، قواعدی تأسیس ایلمکہ توقف ایدر .

ہر فعل مظہرہ حکمت تکلیف معلوم اولور می ؟ — ہر فعل مکلفندہ حکمت تکلیف
 معلوم اولیق لازم دکدر . افعال مکلفینک بر چوق قسمندہ حکمت تکلیف
 بالتأمل معلوم اولور . نتہ کیم قصاص حیاتی محافظہ ایچون ، عقوبات قوانین مؤبدہ شرعیہ بی
 محافظہ ایچون ، صلاۃ محض تواضع و جناب حقہ تضرع ایچون ، صوم نفسی معاصیدن
 منع ایچون ، زکاة احتیاج فقرانی دفع ایچون مشروع قلمشدر ؛ بو کی افعالہ کی حکمت
 لدی التأمل معلوم اولور . فقط افعال مکلفینک دیگر بر قسمندہ حکمت تکلیفک نہ اولدینی
 بالتأمل تمامیلہ منکشف اولہ میور : اعداد رکعاتدہ اولدینی کی . حکمت تکلیفی بالتأمل
 معلوم اولان افعال ایلہ تکلیف مستحسندر وجہ استحسانی ایضاحی بیاندن مستفیدر . حکمت
 تکلیفی بالتأمل معلوم اولہ میان افعالہ کلنچہ بو نوع افعال ایلہ دہ تکلیف مستحسندر

چونکه بر مأمور آمرندن آلدینی امرک حکمت و منفعتی بیلهرک انی یرینه کتیرسه بو اطاعت مجرد سوق عقل ایله اولق احتمالندن وارسته قاله ماز ، کمال انقیاد و تسلیمی آشکار اولماز . بالعکس حکمت و منفعتی بیلمدیکی بر امری یرینه کتیرمسی سوق عقل ایله اولق احتمالندن وارسته اولقله مکلفک کمال انقیاد و تسلیمی آشکار اولور ؛ بوندن بشقه انسان حکمت و منفعتی تقدیر ایتدیکی شیئه قلباً او قدر متوجه بولونماز ، فقط آمرک حکیم و حمید اولدیفنه حکم ایدوب طوریر ایکن حکمت و منفعتی تقدیر ایدمه دیکی شیئه دائماً التفات ایدر ، آنی تفکر اده بولور . آرتق بو نوع افعال ایله ده تکلیف مستحسن اولور . :

حکمت تشریع عامر بر اثر بار بیلر می ؟ مسائل شرعیه نك غموض و خفایا حکمت تشریع عائد بر اثرک یازلمسینه مانع اولماز . مسائل کلامی ادراک و احاطه دهامشکل ایکن ینه علم کلام و توحید عائد ملیونلرجه آثار قلمه النشدر . فی الحقیقه بادی امرده هر علم مشکل و بحثی مستحیل کورینور ایسه ده سچی و غیرت ایله هر مشکل آسان اولور . مشکلی نیست که آسان نشود

مرد باید که هر اسان نشود

سلف امت هر نه قدر ایروجه حکمت تشریعی تدوین ایتما مشلر ایسه ده حکیم الانبیا علیه الصلاة والسلام افندمر حضرتلری بو علمک اصولی تمهید ایتش ایدی ؛ حضرت عمر الفاروق ، علی المرتضی ، ابن مسعود ، زید بن ثابت ، ابن عباس ، ابن عمر ، عائشه و سائر فقهاء صحابه اثر پاک بنیه اقتدا بیور مشلر ایدی . ائمه مجتهدین ، فقهاء دین احکام شرعیه بی منافع و مصالح ایله تعلیل ایلرلر ، نکت لطیفه و تحقیقات منیفه ده بولنورلر ایدی . حکمت تشریع خدمت ایدنلر چوق ایسه ده رأساً آثار یازانلر ده اکسک دکدر . نته کیم ۵۴۶ تاریخنده وفات ایدن فقهاء حقیقه دن ابو عبدالله محمد بن عبدالرحمن البخاری « محاسن الشرایع والاسلام » نامیله ، ۱۱۷۶ تاریخنده وفات ایدن شاه ولی الله الدهلوی « حجة الله البالغة » نامیله کوزلر اثرلر یازمشلر در .

حکمت تشریع علم النبوه نك فرعیر . حکمت تشریع مکلفینک فعل و ترکنده کی حکم و مصالحندن بحث ایتسی اعتباریله علم فقه شعبه سندن معدود اولور ایسه ده انیوم باقی اولان معجزات باهره دن بحث ایتسی اعتباریله علم کلام شعبه سندن ده معدود اولور .

چونکه علم بالنبوه علم كلامك ممتاز اولدينى الك مهم بر بخندرم علم بالنبوه نك حصولى خفته علماء دينك تعقيب استدكرى طريقلردن معجزه طريقى متكلمين عندنه اتم طريقدر . معجزات محمدية باشليجه ايكي قسمه آريلير : برينه معجزات مادية ويا حسيه ، ديكرينه معجزات معنويه ويا عقليه دينير .

معجزات حسيه عصر سعادته واقع اولوب اليوم حسمزدن غائب اولان معجزاتدر . حجة الاسلام ابو حامد محمد غزالي نبوتى معجزه حسيه طريقندن بشقه بر طريق ايله اثبات ايديور . معجزات عقليه الى يوم القيام باقى اولان معجزات باهره دركه بو طريق التزام ايتيمان بر فرد يوقدر . ذاتاً نبي آخر الزمان حبيب الرحمن صلى عليه الرحمن اقدمز حضرتلى حكمت بالفه ايله ، معجزات عقليه ايله بعث يسورلد قلرندن معجزات عقليه ايله نبوتى اثباته سلوك ايتكم هر عصر ايجون كقولاي ، الك بارز بر طريقدر . علوم شرعية نك هپسى معجزات عقليه ني اظهار ايلر ، هپسى علم بالنبوه نك حصوله سى ايدر ، هپسى علم كلامك وساطتى در ، خادميدر : علم تفسير كلام اللهده كى ، علم حديث كلام رسول اللهده كى معارف الهيه ، حكم سبحانيه ، اعمال سنيه ، اخلاق عليه ني ابراز وظيفه سيله موظف دكلى ؟ علم فقهك بحث ايتديكى احكام عمليه ، علم اخلاقك باحث اولدينى احكام وجدانيه تأمل اولوتجه انده مندرج اولان بر طاقم حقايق علويه منجلى اوليورمى ؟ ايشته كافه علوم شرعية بويله جه علم بالنبوه نك حصوله ساعى اوليور . — لو لم تكن فيه آيات مبينة . كانت بديته تأنيك بالخر —

ما بعدى وار

۲۱ تشرين ثانى ۳۳۴

دارالحكمة الاسلاميه اعضاسندن

ازميرلى

اسماعيل صفى